

John Griffiths AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau

Eich cyf:
Ein cyf:

30 Mehefin 2016

Annwyl John

Llongyfarchiadau ar gael eich penodi'n Gadeirydd pwyllgor. Drwy eich ethol i'r rôl hon, mae'r Cynulliad Cenedlaethol yn ymddiried ynoch i ymgymryd â chyfrifoldebau sylweddol. Ar ran Comisiwn y Cynulliad a'r Pwyllgor Busnes, rwy'n ysgrifennu atoch i egluro disgwyliadau'r Cynulliad a'r cymorth sydd ar gael i chi ac i aelodau eich pwyllgor.

Mae pwyllgorau'r Cynulliad wrth wraidd y broses ddemocrataidd, ac mae cadeiryddion y pwyllgorau hynny yn chwarae rôl hanfodol yn eu llwyddiant o ran dwyn y Llywodraeth i gyfrif, gwneud cyfreithiau ac ymgysylltu'n uniongyrchol â phobl Cymru. Cefnogaf yn gryf y weledigaeth a nodwyd gan y Comisiwn a Phwyllgor Busnes y Pedwerydd Cynulliad:

Dylai pwyllgorau'r Cynulliad ddangos eu bod yn gwella ansawdd canlyniadau polisi, deddfwriaeth, gwasanaethau cyhoeddus a gwariant gan y Llywodraeth i'r gymdeithas gyfan yng Nghymru. Dylent gael eu parchu a bod yn ddylanwadol a hygyrch, gan weithredu gyda gonestrwydd ac annibyniaeth. Dylai eu gwaith fod yn strategol a thrwyadl.

Yn sail i'r weledigaeth hon y mae 10 o amcanion strategol, sydd wedi'u nodi yn yr Atodiad i'r llythyr hwn.

Yn yr Atodiad hwnnw, rwyf hefyd wedi cynnwys rhestr o brif gyfrifoldebau Cadeirydd pwyllgor. Mae'r rhain wedi'u cymeradwyo gan y Pwyllgor Busnes. Maent hefyd yn sail i asesiad y Bwrdd Taliadau annibynnol o'r tâl ychwanegol y byddwch yn ei gael mewn perthynas â'r rôl. Felly, maent yn crynhoi'r disgwyliadau sydd ynghlwm wrth eich rôl newydd. Rwy'n deall y bydd aelodau'r Bwrdd Taliadau yn ystyried cyflogau'r cadeiryddion yn y Pumed Cynulliad yn eu cyfarfod nesaf ym mis Gorffennaf.

Mae clerc pwyllgor wedi'i ddyrannu i chi, a fydd yn eich helpu i sefydlu'r pwyllgor cyn toriad yr haf, sef: Sarah Beasley. Mae Sarah yn rheoli tîm bach a fydd yn darparu cefnogaeth a chyngor strategol, trefniadol a gweinyddol i chi a'ch pwyllgor. Mae Sarah hefyd yn arwain tîm integredig o arbenigwyr o wasanaethau eraill (ymchwil, cyfathrebu, materion cyfreithiol, a chyfieithu), ac yn cydweithio â staff o bob rhan o'r Comisiwn i ddarparu'r gwasanaethau y bydd ar eich pwyllgor eu hangen. Sarah yw eich pwynt cyswllt cyntaf ar gyfer busnes y pwyllgor, ond byddwn yn eich annog i ddod i adnabod holl aelodau eraill y tîm ac i gydweithio'n uniongyrchol â hwy. Er y bydd Sarah fel arfer yn treulio cyfran fawr o'i hamser hi yn gweithio gyda chi, bydd ei rôl hefyd yn cynnwys cefnogi Aelodau eraill y pwyllgor, a rhoi cymorth mewn perthynas â'r broses o graffu ar Filiau hyd yn oed ar ôl i drafodaethau eich Pwyllgor yn eu cylch ddod i ben]. Gan fod nifer y pwyllgorau wedi cynyddu ers y Pedwerydd Cynulliad, mae gwaith yn mynd rhagddo i drefnu'r strwythurau staffio terfynol. Bydd fy swyddogion yn cysylltu â chi ynghylch y mater hwn cyn dechrau tymor yr Hydref.

Bydd eich clerc a'ch tîm integredig yn eich cynorthwyo i gynnull eich pwyllgor ac i lunio rhaglen gychwynnol o waith. Rwyf yn argymhell eich bod yn neilltuo amser yn gynnar yn eich cyfnod fel Cadeirydd i drafod materion cynllunio strategol, yn ogystal â'ch hoff ffyrdd o weithio, gyda holl Aelodau eich pwyllgor. Mae'r profiadau a gafwyd yn y Cynulliad blaenorol yn awgrymu y bydd trefnu amser penodol i wneud y gwaith hwn, ar wahân i fusnes arferol y Cynulliad, yn fuddiol. I helpu gyda'r broses hon, mae rhaglen gynhwysfawr ar gael i chi, fel Cadeirydd, ac i Aelodau eraill eich pwyllgor, mewn perthynas â'ch datblygiad proffesiynol parhaus.

Rwyf yn bwriadu trefnu cyfarfod o Fforwm y Cadeiryddion cyn gynted ag y bo modd. Bydd cyfarfod o'r fath yn rhoi cyfle i chi drafod gyda'ch cymheiriaid sut i

wneud y defnydd gorau o'r broses graffu yn y system bwyllgorau, ac i gael cytundeb trawsbleidiol ar y materion hyn. Rwyf yn gobeithio y bydd y Fforwm yn cyfarfod yn rheolaidd a byddwn yn eich annog i gymryd rhan weithredol er mwyn gyrru'r agenda strategol ar gyfer pwyllgorau yn ystod y Pumed Cynulliad.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at arweinydd a rheolwr busnes eich plaid. Byddaf hefyd yn trefnu bod copi yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cynulliad. Bydd hyn yn sicrhau bod eich rôl a'i pharamedrau yn eglur i bawb sydd â diddordeb yn eich pwyllgor, gan gynnwys eich cydweithwyr a phobl Cymru.

Dymunaf bob llwyddiant i chi yn eich rôl fel Cadeirydd, ac rwyf yn eich annog i gysylltu â mi unrhyw bryd yr hoffech drafod unrhyw agwedd ar waith eich pwyllgor. Yn ogystal, gallaf roi sicrwydd i chi y bydd holl staff y Comisiwn, gan gynnwys y Prif Weithredwr, yn barod i helpu eich pwyllgor gyflawni ei amcanion.

Yn gywir

A handwritten signature in blue ink that reads "Elin Jones". The signature is written in a cursive, flowing style.

Elin Jones AC
Llywydd

Atodiad

1. Amcanion strategol ar gyfer pwyllgorau'r Cynulliad

Dyma fydd amcanion y pwyllgorau:

- a. Byddant yn cytuno ar gynllun clir a strategol ar gyfer eu gwaith, sy'n blaenoriaethu eu gweithgareddau ac yn ystyried eu defnydd o amser ac adnoddau.
- b. Byddant yn brif flaenoriaeth i'r Aelodau sy'n gwasanaethu arnynt.
- c. Byddant yn dilyn arweiniad y cadeiryddion sy'n cyflawni pob un o'r disgwyliadau a osodwyd arnynt gan y Cynulliad.
- d. Byddant yn cael eu parchu gan Lywodraeth Cymru, gydag ansawdd eu hymchwiliadau a'u gwaith craffu, manyldeb eu gwaith holi, dyfnder eu gwaith dadansoddi a gwerth eu gwelliannau deddfwriaethol yn golygu y bydd Llywodraeth Cymru yn gwrando arnynt. Bydd y Llywodraeth yn ymwybodol o ymateb y pwyllgorau wrth iddi lunio ei chynlluniau o ran polisi, gwariant a deddfwriaeth.
- e. Byddant yn craffu ar bolisi, gwariant a deddfwriaeth o fewn eu portffolios yn gyffredinol, nid fel agweddau unigol ar eu cyfrifoldebau.
- f. Byddant yn cynnig ac yn disgwyl ymgysylltu adeiladol â Llywodraeth Cymru, ond yn cadw statws hyd braich a'u gallu i gynnig beirniadaeth wrthrychol.
- g. Ni chânt eu cyfyngu gan rwystrau o ran mynediad at Weinidogion, gwybodaeth neu dystion, a byddant yn gallu cael gafael ar y cyngor a'r cymorth arbenigol sydd eu hangen arnynt.
- h. Byddant yn ymgysylltu ag amrywiaeth eang o bobl, yn cael eu hystyried gan grwpiau o randdeiliaid fel cyfranogwyr pwysig, dylanwadol ac fel y lle naturiol i gyflwyno pryderon a syniadau, ac yn ymgymryd â gwaith sy'n gwella enw da'r Cynulliad ymhlith y cyhoedd. Bydd eu gwaith yn hygyrch i gynulleidfa mor eang â phosibl.

- i. Byddant yn sicrhau bod y rhai sy'n cyfrannu at eu gwaith yn gweld gwerth eu cyfranogiad.
- j. Byddant yn gofyn am ddadansoddiad a gwerthusiad beirniadol er mwyn gwella eu perfformiad.

2. Prif gyfrifoldebau cadeiryddion y pwyllgorau:

Prif gyfrifoldebau cadeiryddion y pwyllgorau yw:

- pennu cyfeiriad strategol y pwyllgor a sicrhau bod blaenoriaethau tryloyw i'w weithgareddau er mwyn gwireddu rhaglen gytbwys, gynhwysfawr ac effeithiol o waith craffu ar ddeddfau, polisiau a chyllid;
- sicrhau bod y pwyllgor mor berthnasol a dylanwadol ag y bo modd, gan gadw ei annibyniaeth bendant oddi wrth Lywodraeth Cymru;
- gweithredu'n ddiudedd bob amser, yn bendant, yn deg ac mewn modd sy'n ennyn hyder y pwyllgor;
- ennyn hyder Aelodau, tystion a'r cyhoedd yn gyffredinol drwy feistroli'r pwnc sydd o dan sylw yng nghylch gwaith y pwyllgor; dangos technegau effeithiol mewn gwaith craffu ar ddeddfau, polisiau a chyllid; cadw trefn; a chymhwyso'r holl ofynion cyfreithiol a gweithdrefnol sy'n berthnasol i'r pwyllgor;
- sicrhau ymroddiad ac ymrwymiad pob aelod o'r pwyllgor a meithrin consensws trawsbleidiol pryd bynnag y bo modd;
- datblygu'r diwylliant a'r amrywiaeth sgiliau sy'n angenrheidiol i sicrhau bod y Pwyllgor yn gweithredu mor effeithiol â phosibl fel corff sy'n gwneud gwaith craffu;
- sicrhau bod y pwyllgor yn cael y cyngor arbenigol, y wybodaeth a'r cymorth arall y mae arno ei angen i gyflawni ei amcanion yn effeithiol;

- sbarduno pob agwedd ar waith y pwyllgor, gan sicrhau y caiff ei gyflawni'n gyflym ac i safon uchel;
- cynrychioli'r pwyllgor yn gyhoeddus, yn y cyfryngau ac ym musnes ffurfiol y Cynulliad; a
- sicrhau bod gwaith y pwyllgor yn cael ei ddadansoddi a'i werthuso'n feirniadol, sbarduno arloesi o ran y modd y mae'n gweithredu er mwyn cynyddu ei effaith, a sicrhau ei fod yn fwy effeithiol ac yn ymgysylltu'n well â'r cyhoedd.

